

13. 11. 2003

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - smluvní autonomie a volba práva - část.IV (volba několika právních řádů)

U contract splitting (dépeçage), tedy možnosti rozdělit smlouvu na části řídicí se různým použitelným právem, je třeba rozlišovat situaci, kdy si strany zvolí právní řád jenom na jistou část smlouvy bez dalšího, od situace, kdy si strany přímo zvolí dva nebo více právních řádů. V první případě je částečná volba běžně akceptována, a výběr doplňuje soud

Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - smluvní autonomie a volba práva - část.IV (volba několika právních řádů)

U contract splitting (dépeçage), tedy možnosti rozdělit smlouvu na části řídicí se různým použitelným právem, je třeba rozlišovat situaci, kdy si strany zvolí právní řád jenom na jistou část smlouvy bez dalšího, od situace, kdy si strany přímo zvolí dva nebo více právních řádů. V první případě je částečná volba běžně akceptována, a výběr doplňuje soud. Např. formulace Římské úmluvy v čl. 3.1 explicitně tuto možnost připouští; švýcarské právo mlčí, ale věc je opět nesporná. Rovněž v systému anglo-Commonwealth práva je částečná volba práva připuštěna.[\[1\]](#)

Co se týče volby několika právních řádů, ustanovení Římské úmluvy (čl.3.1), resp. Mezi-americké úmluvy (čl.7.1) nepřipouští tuto možnost výslovně. Jenom Basilejské rezoluce se v čl. 7 zmiňují o „...jednom nebo několika právních rádech...“. Podle zprávy Giuliana a Lagarda to možné je, a to na základě toho, že tato možnost volby několika právních řádů přímo souvisí s autonomií práva. Možnost volby několika řádů stranami rozhodně patří do rozsahu smluvní autonomie, neboť pokud má možnost takto rozdělit („split“) smlouvu soud, proč by tuto možnost nemohli mít strany? Praxe je velmi chudá na soudní nebo arbitrážní rozhodnutí v této otázce. Faktem je, že takto vnímaná autonomie má své odpůrce[\[2\]](#) s poukazem na požadavek jednotnosti právního režimu. Toto stanovisko bylo (neúspěšně ovšem) prosazováno i v pracovní komisi při přípravě Římské úmluvy.

Další související otázkou je problém vymezení té části, na níž se volba (či určení rozhodného) práva vztahuje. Standardním je požadavek, aby daná část smlouvy byla oddělitelná od zbytku smlouvy, jak to požaduje Římská úmluva v čl. 4.1. P. Nygh uvádí jako příklad zlatou doložku, nebo určité aspekty plnění.[\[3\]](#) Jiní autoři, jako např. Cheshire a North, jsou zastánci volnějšiho přístupu a tvrdí, že i do jedné vybrané „podskupiny“ můžou patřit i otázky dotýkající se různých, příp. i všech částí smlouvy, jako je otázka interpretace.

P. Nygh však pochybuje o možnosti praktické aplikace tohoto principu s poukazem na problém oddělení otázky interpretace od jakékoli jiné otázky v rámci smlouvy, resp. s tím, že interpretace je podstatnou částí smlouvy. Přichází k závěru, že pokud interpretace („construction“) znamená jenom pouhý výklad („interpretation“ coby „construction“ v užším smyslu), pak taková volba nemá smysl a je vlastně zbytečná.[4] (V opačném případě není podle něj možno otázku interpretace oddělit od ostatních částí smlouvy). Giuliano a Lagard ve své zprávě požadují jako podmínku použití různých právních řádů na části smlouvy jenom logickou konzistentnost a nerozpornost při jejich aplikaci. Rozdíl mezi termíny „oddělitelnost“ a „konzistentnost a nerozpornost“ nemusí být z praktického hlediska vůbec důležitý, neboť požadavek oddělitelnosti může často splývat s požadavkem na konzistentnost a nerozpornost.

V systému anglo-Commonwealth práva se silně prosazuje princip rozhodného práva ve smyslu dominantního právního řádu, který, ať již je objektivně určen nebo zvolen stranami, se vztahuje na *všeobecné* povinnosti stran, přičemž nemůže dojít k aplikaci různých právních řádů na tyto povinnosti. Tento právní řád se uplatní, i když jsou některé aspekty smlouvy upraveny jiným právním řádem, Někdy se hovoří o tzv. „residual law“ (např. Boggiano) jako o právním řádu, který zůstává vhodným právem pro tu část smlouvy, která není oddělena a podřízena jinému právnímu řádu.

Daný princip[5] vychází z myšlenky jednoho „správného, nejvhodnějšího“ práva. Tato myšlenka není akceptovatelná, neboť není logicky konsistentní ani odůvodněná. Není správný ani jeho názor, že by toto rozhodné vhodné právo mělo jakkoli zasahovat (ať již ve smyslu korekce nebo v jiném smyslu) do částí smlouvy podřízených jinému právu na základě volby práva stranami. S touto teorií souvisí i výše uvedený názor McLachlanův; tento vidí řešení v případě volby několika právních řádů v tom, že „odkaz na jiné právo než je vhodné právo“ by mělo být přijímáno jako inkorporace ve smyslu anglického práva, t.j. vtělení příslušných ustanovení zahraničního právního řádu jako smluvních podmínek do obsahu smlouvy.

Při posuzování míry autonomie v této oblasti jde např. Boggiano tak dalece, že volba několika právních řádů by měla stranám umožnit i validaci jinak neplatné smlouvy, a to i v případě, že by podle nutně použitelných norem práva *fora* měla být smlouva neplatná. Dokonce, i když výslovná volba práva není učiněna, měla by být možnost dovolávat se principu validace smlouvy, aby tak za strany učinil soud. Tato otázka byla řešena např. ve věci *Kahler v. Midland Bank* v roce 1950,[6] kde šlo o rozdělení použitelného práva na obsah závazku jedné ze stran, banky (místo plnění), a zbytku smlouvy podle československého právního řádu.

Výše uvedené pojetí se značně blíží myšlence „*contract sans loi*“, i když Boggiano trvá na termínu „*residual proper law*“. Co se týče práva použitelného na otázku přípustnosti rozdělení při volbě práva, tato by měla být posuzována podle práva *fora*, pokud vycházíme z výše uvedeného závěru o obecném principu autonomie výběru práva připuštěném právě ze strany *lex fori*. Volba několika právních řádů je součástí tohoto problému.

[1] Tomkinson v. First Pennsylvania Banking and Trust Co, 1961, AC 1007, the Restatement (Second) of the Conflict of Laws, 1971

[2] Jako např. C. McLachlan ve svém díle „Splitting the Proper Law in Private International Law, 1990, Vol. 61, str. 317

[3] P. Nygh, Autonomy in International Contracts, 1999, str . 132

[4] P. Nygh, Autonomy in International Contracts, 1999, str . 132

[5] Vyjádřen v rozhodnutí Wanganui-Rangitikei Electric Board v. Australian Mutual Provident Society, 1933,

[6] Stanovisko soudce Lorda McDermotta k této možnosti však bylo negativní

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)